

„PHILIP MORRIS“ EKONOMINIS POVEIKIS LIETUVOJE

„Philip Morris“ indėlis
į vertės kūrimą ir tvarią
plėtrą Lietuvoje

Paveikslėlių sąrašas

Pav. 1. Gatavų produktų / prekių cigarečių vartojimo (CC) eksportas Lietuvoje, mln. eurų [2019-2023]

Pav. 2. „Philip Morris Lietuva“ (gamykla) – Klaipėdos rajono ūkio darbuotojų dalis

Pav. 3. „Philip Morris Lietuva“ (gamykla) ir „Philip Morris Baltic“ (administracija): kaip užimtumo gamybos sektoriuje dalis, %

Pav. 4. Tiesioginis PM veiklos poveikis Lietuvoje, mln. eurų

Pav. 5. Bendras „Philip Morris“ poveikis Lietuvos ekonomikai, 2023 m.

Pav. 6. Bendras „Philip Morris Baltic“ ir „Philip Morris Lietuva“ poveikis Lietuvos BVP

Pav. 7. Bendras „Philip Morris Baltic“ ir „Philip Morris Lietuva“ poveikis Lietuvos BVP, įskaitant kitus mokesčius (akcizus ir PVM)

Pav. 8. „Philip Morris Baltic“ kaupiamasis metinis įnašas į bendras Lietuvos vyriausybės surinktas biudžeto pajamas

Pav. 9. „Philip Morris“ akcizų mokėjimai⁴ Lietuvoje

Pav. 10. „Philip Morris“ bendrai sumokami mokesčiai ir akcizai⁴ per metus Lietuvoje

Pav. 11. „Philip Morris International“ poveikis Lietuvoje, lyginant su Lietuvos biudžetu visuomenės saugumui²⁴

Pav. 12. „Philip Morris“ tabako akcizų⁴ mokėjimai Lietuvoje²²

Pav. 13. Tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srautai į Lietuvą (mlrd. eurų)

Pav. 14. PM TUI dalis Klaipėdos mieste^{29,2}

Pav. 15. Produktyvumo daugiklis, abi PM Baltic ir PM Lietuva įmonės lyginant su Lietuvos vidutiniu ūkiu

Pav. 16. PM Baltic ir PM Lietuva bendras poveikis užimtumui (darbo vietoms)

Pav. 17. Vidutinis mėnesinis PM įmonių darbuotojų darbo užmokestis Lietuvoje ir Lietuvos ūkyje³², eurai (oficialiosios statistikos portalas)

Turinys

Pratarmė **4**

Svarbiausi akcentai 6

Įvadas **8**

PMI įsipareigojimas kurti ateitį be dūmų 10

„Philip Morris“ Lietuvoje 11

Bendros investicijos (paslaugos ir gamyba) 12

Eksporto augimas 14

Ekonominis kapitalas **16**

Užimtumo augimas 18

Tiesioginė pridėtinė vertė Lietuvoje 2019-2023 m. 20

Daugikliai 22

Mažmenininkų marža 24

Akcizai 26

Bendra BVP dalis (įskaitant mažmeninę maržą) 27

Akcizų dalis tabako sektoriuje 28

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) 29

Užsienio kapitalo bendrovių ekonominis poveikis Lietuvoje 30

Darbuotojų produktyvumo poveikis 31

Socialinis kapitalas **32**

Darbuotojų skaičius 34

Užimtumo daugiklis 34

Atlyginimų dinamika, lyginant su šalies vidurkiu, įvairove, įtrauktimi 35

Įvairovė ir įtrauktis 36

Darbuotojų amžius <=30, lyginant su šalies vidurkiu 37

Top darbdavio sertifikavimas, vienodo darbo užmokesčio sertifikavimas, apdovanojimai 38

Baigiamosios pastabos **40**

Priedas (Metodologija) **41**

Pratarmė

Yiğit Dizdarer

„Philip Morris Baltic“ (PMB) Generalinis
direktorius Baltijos šalyse

PMI indėlis į Lietuvos ekonomiką yra ir didelis, ir strateginis. Per visą savo veiklos laikotarpį dvi dukterinės įmonės Lietuvoje skyrė daugiau nei 400 mln. eurų tiesioginėms užsienio investicijoms ir sumokėjo daugiau nei 4 mlrd. eurų mokesčių, sustiprindamos mūsų, kaip patikimo ir ilgalaikio valstybės partnerio, vaidmenį.

Nuo 2019 iki 2023 metų į savo veiklą Lietuvoje investavome 607 mln. eurų, iš jų 305 mln. eurų, skirtų gamybai, ir tai rodo mūsų įsipareigojimą stiprinti Lietuvos pramonės bazę ir eksporto potencialą.

Tuo pačiu metu mes pirmenybę teikėme aukštos kokybės darbo vietų kūrimui ir pažangios darbo vietos kultūros skatinimui. Rūpindamiesi savo darbuotojų gerove ir plėtra pelnėme vieno iš pirmaujančių darbdavių vardą, palaikančių Lietuvos įtraukaus ir tvaraus ekonomikos augimo tikslus.

Žvelgdami į ateitį, matome, kad ir toliau išlieka potencialas inovacijomis ir veiklos kompetencija prisidėti prie Lietuvos ekonominės plėtros. Nors būsimos investicijos bus grindžiamos besikeičiančiais verslo prioritetais, liekame atviri galimybių, atitinkančių šalies strateginius tikslus ir skatinančių abipusį augimą, svarstymui.

Kristina Česnauskienė

„Philip Morris Lietuva“ (PML)
Gamybos direktorė

Per pastaruosius 30 metų „Philip Morris Lietuva“ iš vietinio verslo išaugo į vieną iš PMI pavyzdinių gamybos įmonių, eksportuodama į daugiau nei keturiasdešimt Europos ir Azijos rinkų. Tai nuostabi kelionė, kuria labai didžiuojamės.

Tačiau tai, kas iš tiesų mus išskiria, yra ne tik mūsų mastas – tai mūsų įsipareigojimas dirbti atsakingai ir tvariai. Savo misiją atlikome rodydami pavyzdį Klaipėdos regione ir už jo ribų. 2019 m. tapome pirmąja PMI gamykla pasaulyje, kuriai suteiktas anglies dioksido neutralumo sertifikatas – tai svarbus etapas, atspindintis ilgus metus dėtas pastangas ir plėtojamas inovacijas.

Bet ten nesustojome. Visai neseniai gavome „Alliance for Water Stewardship“ (AWS) sertifikatą ir esame vienintelis AWS sertifikuotas fabrikas Baltijos šalyse. Šis pripažinimas rodo, kaip rimtai rūpinamės gamtos ištekliais.

Šie pasiekimai yra ne tik garbės ženkleliai – jie įrodo, kad tvari gamyba yra ne tik įmanoma, bet ir būtina.

Žvelgdami į ateitį, siekiame dirbti kartu su vietiniais ir nacionaliniais partneriais, kad ir toliau skatintume inovacijas, tvarumą ir ekonominį augimą Lietuvoje.

Svarbiausi akcentai

Tik PMI gamykla Baltijos šalyse

Lietuvoje yra du PMI filialai – Philip Morris Baltic (PMB) ir Philip Morris Lithuania (PML). Pastaroji išsiskiria kaip vienintelė tabako gamykla Baltijos šalyse.

Ekonominės veiklos poveikis – **1,48 % Lietuvos BVP**

2023 m. bendras ekonominis įnašas siekė 863,3 mln. Eur – 1,48 % Lietuvos BVP.¹

Visų valstybės pajamų dalis – **0,8 %**.

Vien 2023 m. PMI filialų Lietuvoje parduodami produktai atnešė 178,36 mln. eurų akcizų, 50,82 mln. eurų PVM ir 4,4 mln. eurų pelno mokesčio. Šie įnašai sudarė 10,1 % visų akcizų ir 1 % visoje šalyje surinkto PVM. Šių filialų bendras fiskalinis įnašas sudarė 0,8 % visų Lietuvos Vyriausybės metinių pajamų.

Tabako gaminiai sudaro beveik **1/5 Klaipėdos apskrities eksporto**.

Remiantis naujausiais turimais duomenimis, 2022 m. tabako gaminiai sudarė 17,5 % Klaipėdos apskrities eksporto.

607 mln. eurų vertės verslo investicijos

Nuo 2019 m. iki 2023 m. abiejose susijusiose įmonėse verslo investicijos siekė 607 mln. EUR, o 305 mln. EUR buvo skirti konkrečiai gamybos investicijoms.

Reikšmingi **TUI įnašai**

2023 m. PMI investicijos į PML viršijo bendrą tiesioginių užsienio investicijų (TUI) Klaipėdoje sumą, pasiekdamos 28 % Nacionaliniu lygmeniu 28 mln. eurų vertės PMI gamybos investicijos sudarė 1,6 % visų TUI Lietuvoje.

Vienintelė gamykla Baltijos šalyse, turinti AWS sertifikatą

2019 m. PML tapo pirmąja gamykla PMI pasaulyje tinkle, gavusia anglies dioksido neutralumo sertifikatą. 2023 m. įmonei buvo suteiktas „Alliance for Water Stewardship“ (AWS) sertifikatas, todėl ji yra vienintelė tokį pripažinimą pelniusi gamybos vieta Baltijos šalyse.

8,14 mln. eurų mažmenininkų marža

PMI produktų pardavimai Lietuvoje sukuria finansinę vertę visoje platesnėje vertės grandinėje, visų pirma, per mažmenines maržas. 2023 m. šis įnašas buvo įvertintas 8,14 mln. EUR, kuris atspindi ekonominę naudą, gautą ne tik iš tiesioginių operacijų.

Bendras darbo **našumas yra 6,4 karto didesnis nei šalies standartas**

Laikotarpiu nuo 2019 iki 2023 m. abiejų filialų bendras darbo našumas buvo vidutiniškai 6,4 karto didesnis nei šalies standartas.³

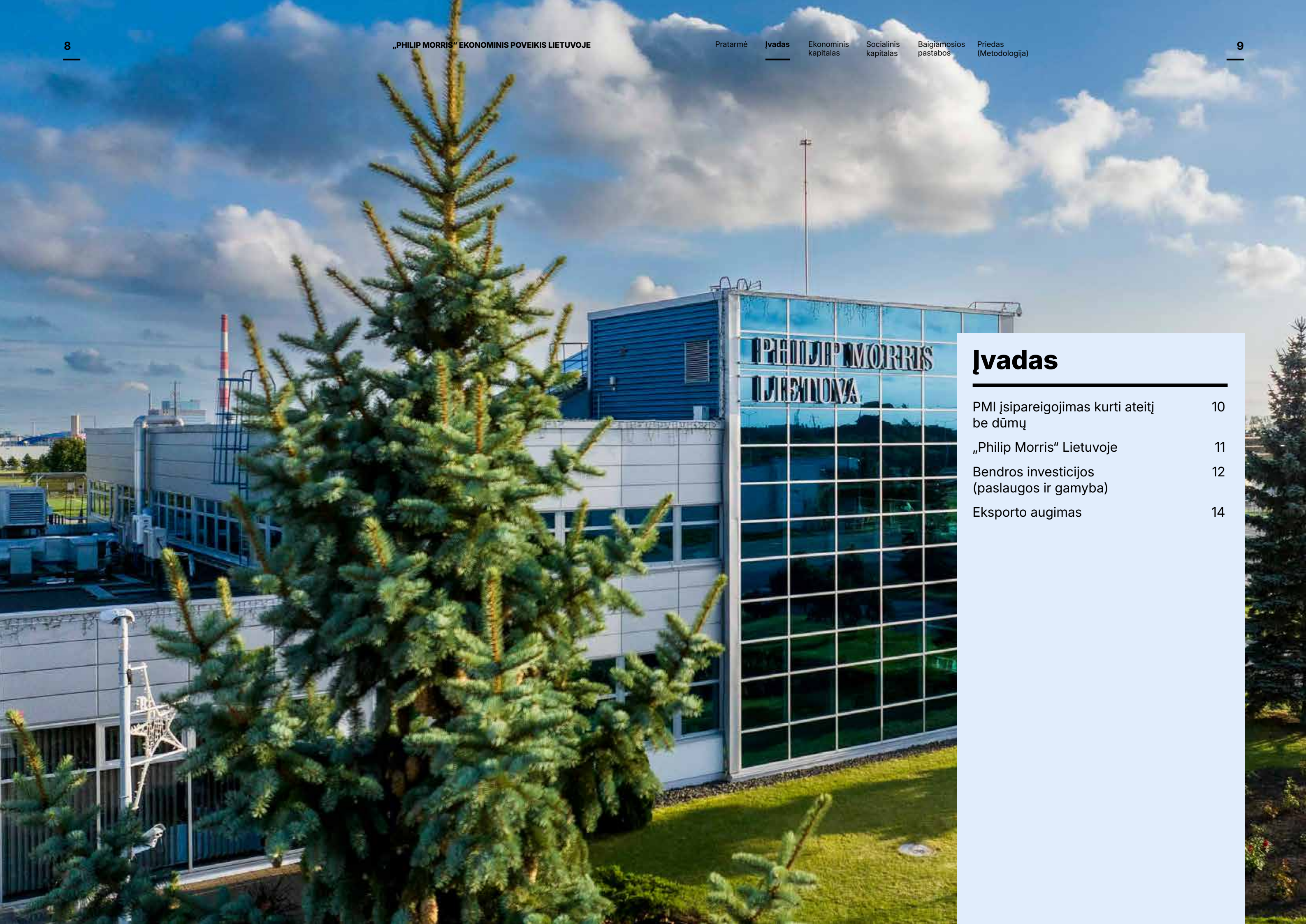
Bendras užimtumo poveikis – **sukurtos 2153 darbo vietos**

Apskaičiuota, kad 2023 metais PML ir PMB bendrai sukūrė 2153 darbo vietas.

¹ Šie skaičiai buvo gauti sudedant bendrą susijusių įmonių ekonominį poveikį (įskaitant tiesioginę vertę, gautą be netiesioginio ir pasekminio poveikio) ir numatomą mažmenininkų maržą.

² Investuok Lietuvoje. Gamybos sektoriaus komanda. Capex projektų TUI Klaipėdos mieste 2023 m.

³ Tai abiejų filialų sukuriamos tiesioginės pridėtinės vertės santykis su bendru darbuotojų skaičiumi.

Įvadas

PMI įsipareigojimas kurti ateitį be dūmų	10
„Philip Morris“ Lietuvoje	11
Bendros investicijos (paslaugos ir gamyba)	12
Eksporto augimas	14

PMI įsipareigojimas kurti ateitį be dūmų

„Philip Morris International“ (PMI) yra pirmaujanti tarptautinė vartojimo prekių kompanija, kuri specializuojasi tradicinių tabako ir bedūmių produktų gamyboje, o joje dirba apie 83 100 žmonių visame pasaulyje. 2016 m. PMI įsipareigojo kurti ateitį be dūmų bei siekti sparčios pažangos pakeičiant cigaretes geresnėmis alternatyvomis suaugusiems, kurie priešingu atveju toliau rūkytų. PMI siekia tapti iš esmės bedūmių produktų gamintoja – iki 2030 m. planuoja du trečdalius visų pajamų gauti iš bedūmių gaminių.

PMI veikia apytiksliai 170-yje rinkų visame pasaulyje, 95-iose iš jų prekiaujama bedūmiais gaminiais. Bedūmių produktus gamina 16 iš 51 įmonės gamyklos visame pasaulyje.

Nuo 2008 m. PMI investavo daugiau nei 13 mlrd. EUR^{4,5}, kad sukurtų, mokslškai patvirtintų ir komercializuotų inovatyvius bedūmius gaminius suaugusiems, kurie priešingu atveju toliau rūkytų. Šios investicijos buvo skirtos suburti pasaulinio lygio mokslinius pajėgumus tokiose srityse kaip ikiklinikinių sistemų toksikologija, klinikiniai ir elgsenos tyrimai bei monitoringo po pateikimo į rinką tyrimai – kurių visų galutinis tikslas yra visiškai atsisakyti cigarečių pardavimo.

2/3

Iki 2030 m. PMI planuoja 2/3 visų pajamų gauti iš bedūmių gaminių.

13 mlrd. eurų

PMI investicijos į inovatyvius bedūmių produktus nuo 2008 m.

„Philip Morris“ Lietuvoje

PMI buvo pirmasis stambus užsienio investuotojas nepriklausomybę atgavusioje Lietuvos Respublikoje, žymintis reikšmingą šalies ekonomikos raidos etapą. 1993 m. PMI įžengė į Lietuvos rinką įsigydama Valstybinę tabako gaminių gamyklą Klaipėdoje. Ši investicija ne tik žymi Klaipėdos regiono ir visos Lietuvos posūkio tašką, bet ir pasiuntė žinią kitoms tarptautinėms kompanijoms, kad Lietuva yra atvira verslui ir pasirengusi užsienio investicijoms. 1997 metais pradėjo veikti „Philip Morris Lietuva“ (PML) dabartinė gamykla, o senosios gamyklos patalpos buvo padovanotos Klaipėdos miesto savivaldybei. Iki šiol PML yra vienintelė PMI gamykla Baltijos šalyse. Didžioji dalis, t.y. 98,22 % PML gaminamų tabako gaminių eksportuojami į daugiau nei 40 Europos ir Azijos rinkų. Remiantis naujausiais 2022 m. duomenimis, tabako gaminiai sudarė 17,5% Klaipėdos apskrities eksporto.

„Philip Morris Baltic“ (PMB), visų Baltijos šalyse įsikūrusių PMI filialų komercinė būstinė, buvo įsteigta Vilniuje 2006 metais. Tai buvo dar vienas svarbus žingsnis plečiant PMI veiklą Lietuvoje ir visame Baltijos regione. Jau daugelį metų filialas buvo pripažintas vienu didžiausiu mokesčių mokėtojų šalyje. Vien 2023 m. jis sumokėjo daugiau nei 249 mln. eurų mokesčių ir buvo penktas pagal dydį mokesčių mokėtojas Lietuvoje.

Be ekonominio poveikio, PMI filialai Lietuvoje pelnė ne vieną nacionalinį ir tarptautinį apdovanojimą, sustiprindami pavyzdinių darbdavių reputaciją. Jie yra pripažinti dėl savo tvirto įsipareigojimo tvariai plėtrai, įvairovei ir įtraukčiai bei darbuotojų gerovei.

98,22 %

PML gaminamų tabako gaminių eksportuojami.

249 mln. eurų

2023 m. PMI sumokėjo 249 mln. eurų mokesčių ir tapo 5-as pagal dydį mokesčių mokėtojas Lietuvoje.

4 „Philip Morris Romania“, „Philip Morris“ prekybos ataskaita, 2023 m. Oficialūs PMI EUR kursai, 2024 m. (2019 m. – 1,1078; 2020 m. – 1,13; 2021 m. – 1,19; 2022 m. – 1,06; 2023 m. – 1,08).
5 „Morningstar“. „Philip Morris International“ pristatys pranešimą 2025 m. CAGNY konferencijoje. [Nuoroda](#)

Bendros investicijos (paslaugos ir gamyba)

Nuo veiklos pradžios iki 2022 m. pabaigos „Philip Morris International“ į savo gamyklą Klaipėdoje iš viso investavo 362 mln. eurų ⁶.

2019–2023 m. PMI įmonių bendros verslo investicijos Lietuvoje siekė apie 607 mln. eurų ³. Šios investicijos apėmė įvairias kategorijas, įskaitant infrastruktūrą, gamybines operacijas, logistiką, technologijas ir kitas veiklas.

2019–2023 m. du PMI padaliniai iš viso investavo 304,6 mln. eurų ³ į gamybą Lietuvoje, padengdami kapitalo išlaidas, veiklos sąnaudas ir logistikos išlaidas – vidutiniškai 61 mln. eurų ³ per metus. Šios investicijos žymiai sustiprino vietos pramonės pajėgumus, skatino darbo vietų kūrimą ir sustiprino regiono vaidmenį PMI pasaulinėje tiekimo grandinėje.

2021 m. Klaipėdos rajone sukauptos tiesioginės užsienio investicijos (TUI) siekė 1,8 mlrd. eurų, t. y. 6,6 % visos Lietuvos TUI ⁷.

2021 m. TUI Klaipėdos rajone išaugo 149,4 mln. Eur, tai sudarė 9 % kasmetinį augimą. Nuo 2017 iki 2021 metų Klaipėdos apskrities TUI išaugo 572,4 mln. eurų: vidutiniškai 10 % metinis augimas, palyginti su 13,5 % šalies mastu ⁸.

PMI indėlis į Lietuvos gamybos sektorių yra reikšmingas – 2023 m. jis sudarė vidutiniškai 1,6 % (28 mln. EUR⁴) viso šalies TUI.

607
mln. eurų –

ties siekia bendros PMI
investicijos Lietuvoje.

362
mln. eurų –

ties PMI investavo į gamyklą
Klaipėdoje nuo veiklos
pradžios.

1,6 % arba 28 mln. eurų

PMI indėlis į Lietuvos gamybos sektorių 2023
sudarė vidutiniškai 1,6 % (28 mln. EUR) visų
šalies TUI.

⁶ „Philip Morris“ Baltijos šalyse. 2022 m. Baltijos šalių tvarumo ataskaita. [Nuoroda](#)

⁷ Valstybinė duomenų agentūra. [Nuoroda](#)

⁸ Valstybinė duomenų agentūra. [Nuoroda](#)

Eksporto augimas

PMI buvo pirmasis stambus užsienio investuotojas nepriklausomybę atgavusioje Lietuvos Respublikoje, žymintis reikšmingą šalies ekonomikos raidos etapą. 1993 m. PMI įžengė į Lietuvos rinką įsigydamą Valstybinę tabako gaminių gamyklą Klaipėdoje. Ši investicija ne tik žymi Klaipėdos regiono ir visos Lietuvos posūkio tašką, bet ir pasiuntė žinią kitoms tarptautinėms kompanijoms, kad Lietuva yra atvira verslui ir pasirengusi užsienio investicijoms. 1997 metais pradėjo veikti „Philip Morris Lietuva“ (PML) dabartinė gamykla, o senosios gamyklos patalpos buvo padovanotos Klaipėdos miesto savivaldybei. Iki šiol PML yra vienintelė PMI gamykla Baltijos šalyse. Didžioji dalis, t.y. 98,22 % PML gaminamų tabako gaminių eksportuojami į daugiau nei 40 Europos ir Azijos rinkų. Remiantis naujausiais 2022 m. duomenimis, tabako gaminiai sudarė 17,5 % Klaipėdos apskrities eksporto.

40 eksporto rinkų (PML)

17,5 %

2022 m. tabako gaminiai sudarė 17,5 % Klaipėdos apskrities eksporto.

„Philip Morris Baltic“ (PMB), visų Baltijos šalyse įsikūrusių PMI filialų komercinė būstinė, buvo įsteigta Vilniuje 2006 metais. Tai buvo dar vienas svarbus žingsnis plečiant PMI veiklą Lietuvoje ir visame Baltijos regione. Jau daugelį metų filialas buvo pripažintas vienu didžiausiu mokesčių mokėtojų šalyje. Vien 2023 m. jis sumokėjo daugiau nei 249 mln. eurų mokesčių ir buvo penktas pagal dydį mokesčių mokėtojas Lietuvoje.

Be ekonominio poveikio, PMI filialai Lietuvoje pelnė ne vieną nacionalinį ir tarptautinį apdovanojimą, sustiprindami pavyzdinių darbdavių reputaciją. Jie yra pripažinti dėl savo tvirto įsipareigojimo tvariai plėtrai, įvairovei ir įtraukčiai bei darbuotojų gerovei.

Pav. 1. Gatavų produktų / prekių cigarečių vartojimo (CC) eksportas Lietuvoje, mln. eurų [2019–2023]

9 Inovacijų agentūra Lietuvoje. Klaipėdos rajono ekonominė struktūra ir plėtra. Regioninė ekonominė apžvalga. 2023. [Nuoroda](#)
10 Europos Komisija, Access2Markets. ES prekybos statistika (išskyrus Jungtinę Karalystę) [2019–2023]. [Nuoroda](#).
11 Oficialiosios statistikos portalas, Lietuvos statistika (2023 m. leidimas), Tarptautinė prekyba prekėmis, 2023 m. [Nuoroda](#).
12 Europos Komisija, Access2Markets, 2024 m. [Nuoroda](#)

▲ 56.45

▼ 23.57

▼ 69.98

▲ 78.12

▲ 78.98

▼ 98.87

▲ 87.56

▲ 35.21

9.05

Ekonominis kapitalas

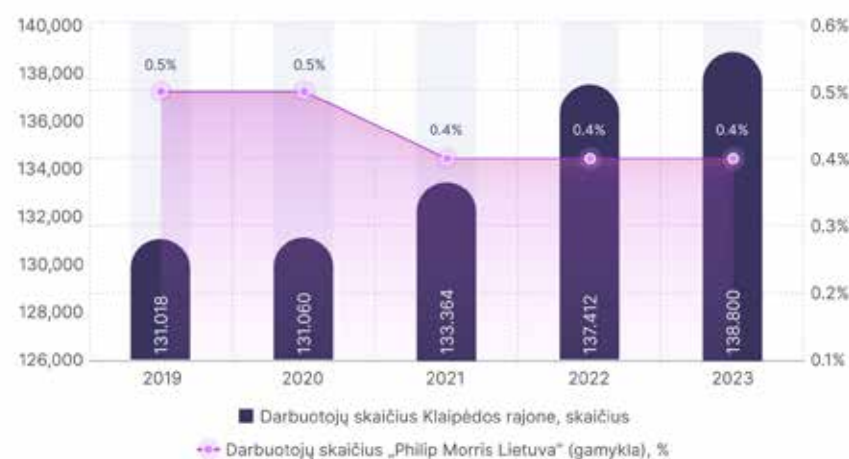
Užimtumo augimas	18
Tiesioginė pridėtinė vertė Lietuvoje 2019-2023 m.	20
Daugikliai	22
Mažmenininkų marža	24
Akcizai	26
Bendra BVP dalis (įskaitant mažmeninę maržą)	27
Akcizų dalis tabako sektoriuje	28
Tiesioginės užsienio investicijos (TUI)	29
Užsienio kapitalo bendrovių ekonominis poveikis Lietuvoje	30
Darbuotojų produktyvumo poveikis	31

Užimtumo augimas

Nuo 2019 iki 2023 m. PML ir PMB darbuotojų skaičius išliko stabilus, neženkliai išaugdamas nuo 707 iki 712. Šis atsparumas, net ir pandemijos metu, atspindi įmonės ilgalaikę investavimo strategiją, stiprų veiklos tęstinumą ir įsipareigojimą išlaikyti darbuotojus.

2022 m. Klaipėdos rajone, kurį sudaro Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Skuodo rajono, Šilutės rajono savivaldybės, dirbo kas dešimtas darbuotojas Lietuvoje – apie 137 400 žmonių arba 10,2 % šalies darbo jėgos ¹³.

2023 m. PML įmonėje dirbo maždaug 0,4 % visos Klaipėdos rajono darbo jėgos, taip pabrėždama savo, kaip svarbaus vietos darbdavio, vaidmenį. Toliau pateiktame paveikslėlyje pavaizduotas visą ir ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų skaičius Klaipėdoje ¹⁴.

Pav. 2. „Philip Morris Lietuva“ (gamykla) – Klaipėdos rajono ūkio darbuotojų dalis

0,4 %

2023 m. PML įmonėje dirbo maždaug 0,4 % visos Klaipėdos rajono darbo jėgos.

Lietuvos gamybos sektoriuje ir PML, ir PMB atlieka svarbų vaidmenį, reikšmingai prisideda prie pramonės gamybos ir užimtumo skatinimo.

Pav. 3. „Philip Morris Lietuva“ (gamykla) ir „Philip Morris Baltic“ (administracija): kaip užimtumo gamybos sektoriuje dalis, %

Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, PMI įmonės ženkliai prisideda prie šalies ekonomikos ir sudaro 0,3 % Lietuva gamybos sektoriaus. Jų veikla skatina ne tik vertės kūrimą, bet ir eksporto augimą, darbo vietų išsaugojimą ir ekonominį stabilumą šalies tabako pramonėje ¹⁵.

0,3 %

PMI įmonės ženkliai prisideda prie šalies ekonomikos ir sudaro 0,3 % Lietuva gamybos sektoriaus.

¹³ Valstybinė duomenų agentūra. Darbo rinka Lietuvoje. 2023. [Nuoroda](#)

¹⁴ Oficialiosios statistikos portalas. Darbuotojų skaičius apskrityse, palyginti su visais darbuotojais visos šalies ūkyje 2014-2023 m. Klaipėdos rajonas. [Nuoroda](#)

¹⁵ Oficialiosios statistikos portalas. Vidutinis visą ir ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų skaičius pagal ekonominę veiklą 2014-2023 m. [Nuoroda](#)

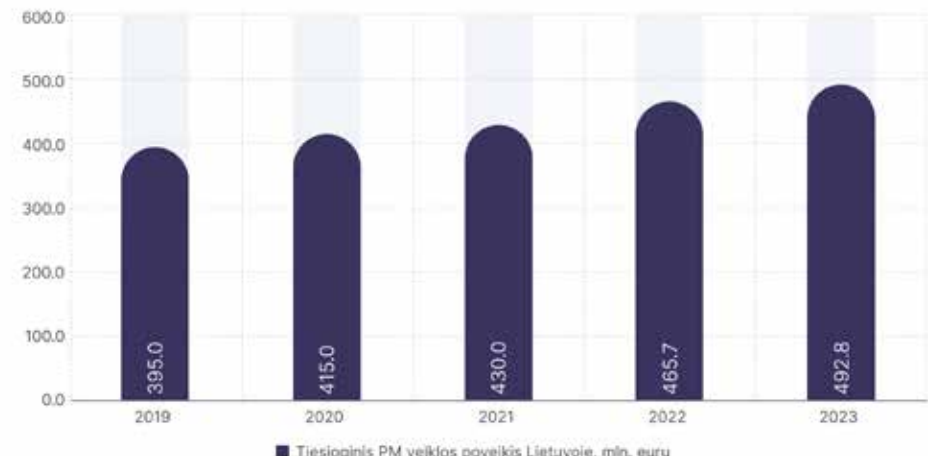
Tiesioginė pridėtinė vertė Lietuvoje 2019-2023 m.

Bendras PMI veiklos Lietuvoje ekonominis poveikis apima ir veiklos, ir kapitalo investicijų įmokas. Tai apima išlaidas tarpinėms prekėms ir paslaugoms, darbuotojų kompensacijoms, dividendams ir konkreitiems sektoriams taikomiems mokesčiams. Siekiant visapusiškai įvertinti PMI poveikį Lietuvos ekonomikai, atsižvelgiama į tris tarpusavyje susijusius poveikius: tiesioginį (iš pačios įmonės veiklos), netiesioginį (iš jos tiekimo grandinės) ir sąlygotą (iš darbuotojų ir tiekėjų išlaidų).

Tiesioginis PMI ekonominis poveikis, vertinamas kaip pridėtinė vertė šalies lygmeniu, atspindi PML ir PMB įnašus per jų veiklą, pelną, sumokamus mokesčius ir darbuotojų atlyginimus.

Tiesioginis PMI veiklos Lietuvoje poveikis matuojamas šalies ūkiui sukurta pridėtine verte verslo generuojamo pelno, mokamų mokesčių ir darbuotojams mokamų atlyginimų, kurie tiesiogiai susiję su įmonės veikla, pavidalu.

2019-2023 m. PML ir PMB tiesioginis poveikis išaugo apie 25% (nuo 395 iki 493 mln. eurų), o tai rodo stiprią ir augančią ekonominę svarbą per trumpą laikotarpį.

Pav. 4. Tiesioginis PM veiklos poveikis Lietuvoje, mln. eurų

16 Oficialiosios statistikos portalas. Verslas Lietuvoje 2019-2023 m. Verslo sukurtas BVP šalies ūkyje. [Nuoroda1](#) [Nuoroda2](#) [Nuoroda3](#) [Nuoroda4](#)

25 %
augimas –

PMI sukurtos tiesioginės vertės pokytis 2019–2023 m. (nuo 395 mln. iki 493 mln. eurų) jėgos.

0,85 %
BVP –

PMI dalis šalies ekonomikoje 2023 m. (0,74 % – 2019 m.)

1,15 karto
augimas –

vertės šuolis per ketverius metus

Daugikliai

PMI įmonių netiesioginis ir sukeltas ekonominis poveikis Lietuvoje apskaičiuojamas naudojant daugiklio metodą, pagrįstą Lietuvos ekonomikai skirtomis ekonominių sąnaudų ir produkcijos lentelėmis (2022/2023), taikant Leontiefo metodiką (išsamiau žr. priede).

Netiesioginis poveikis atspindi pridėtinę vertę visoje tiekimo grandinėje, PMI įsigyjant kitų įmonių prekes ir paslaugas.

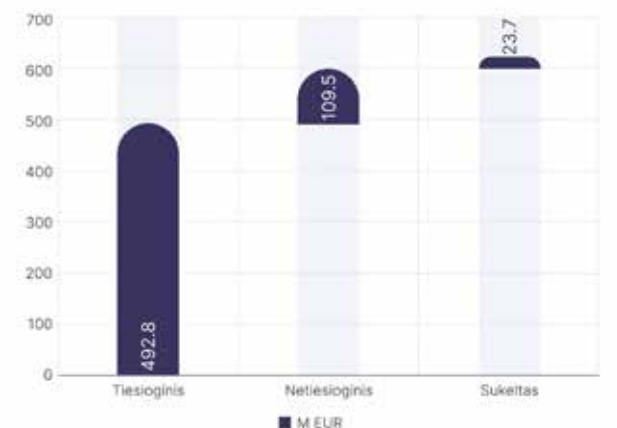

Sukeltas poveikis apima platesnę ekonominę naudą, kurią gauna tiek PMI, tiek jos tiekėjų darbuotojai, išleisdami savo pajamas platesnėje ekonomikoje, pvz.: mažmeninėje prekyboje, laisvalaikiui ir paslaugoms.

Norėdami įvertinti šiuos efektus:

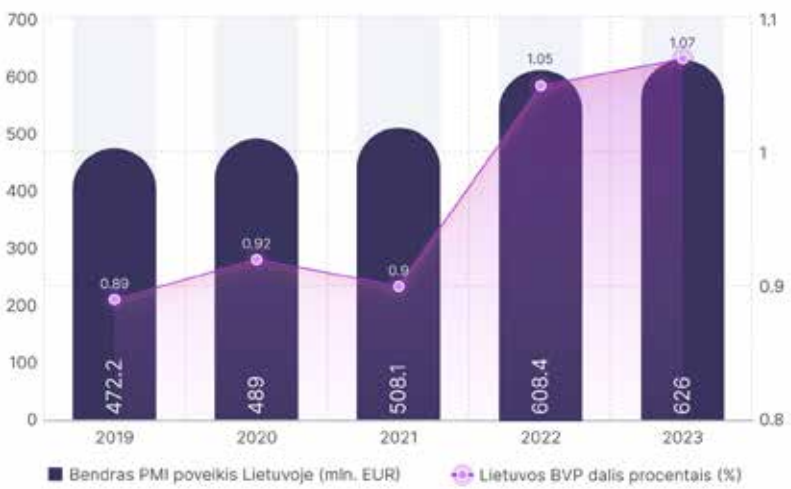
- 1 tipo daugiklis (tiesioginis ir netiesioginis) yra 1,22, kas reiškia, kad už kiekvieną tiesioginės pridėtinės vertės eurą tiekimo grandinėje papildomai sukuriami 0,22 euro.
- 2 tipo daugiklis (tiesioginis + netiesioginis + sukeltas) yra 1,27 EUR, o tai reiškia, kad kiekvieno tiesioginės pridėtinės vertės euro rezultate iš viso susidaro 1,27 euro ekonominės vertės – tai papildomai 0,27 euro, gauto iš platesnės ekonominės veiklos.

2023 m. šie kombinuoti efektai pavaizduoti toliau pateiktoje diagramoje (milijonais eurų):

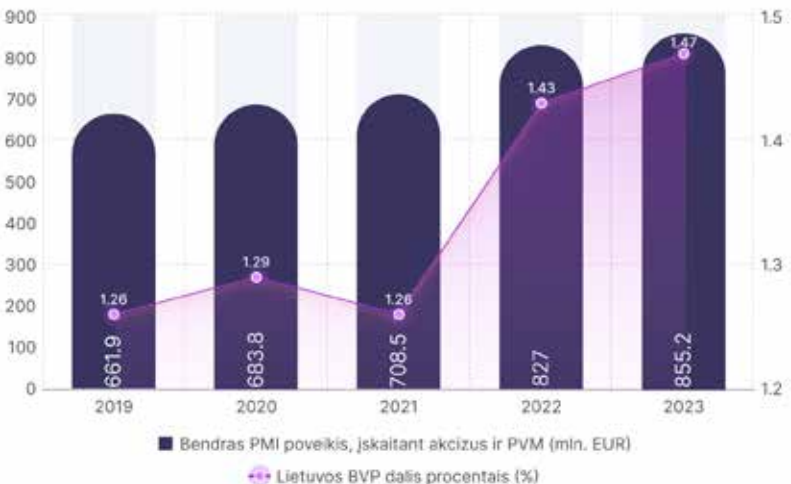
Pav. 5. Bendras „Philip Morris“ poveikis Lietuvos ekonomikai, 2023 m.

Bendras PMI poveikis Lietuvoje, įskaitant tiesioginius, netiesioginius ir sukeltus efektus, nuo 2019 iki 2023 m. gerokai išaugo tiek pinigine, tiek šalies BVP dalimi, kaip parodyta toliau pateiktame paveikslėlyje.

Pav. 6. Bendras „Philip Morris Baltic“ ir „Philip Morris Lietuva“ poveikis Lietuvos BVP

Įskaičiavus PML ir PMB sumokėtus PVM ir akcizo mokesčius, bendras PMI indėlis į Lietuvos ekonomiką ženkliai išauga.

Pav. 7. Bendras „Philip Morris Baltic“ ir „Philip Morris Lietuva“ poveikis Lietuvos BVP, įskaitant kitus mokesčius (akcizus ir PVM)

855,2 mln. eurų –

2023 m. bendras PMB ir PML poveikis siekė 855,2 mln. eurų ir sudarė **1,47 % Lietuvos BVP.**

Tai apima **626 mln. eurų** iš tiesioginių, netiesioginių ir sukeltų ekonominių poveikių, taip pat iš akcizų ir PVM įnašų.

Mažmenininkų marža

„Philip Morris“ produktų pardavimai Lietuvoje sukuria finansinę vertę visoje vertės grandinėje, kuri kiekybiškai įvertinama pagal mažmenininkų maržą. Grynojo pelno ir pardavimo pajamų duomenys buvo surinkti iš viešai prieinamų šaltinių ^{17,18}.

Pav. 8. „Philip Morris Baltic“ kaupiamasis metinis įnašas į bendras Lietuvos vyriausybės surinktas biudžeto pajamas

Remiantis „Euromonitor“ cigarečių Lietuvoje ataskaita ¹⁹, 2023 m. daugiausiai cigarečių Lietuvoje pardavė „Philip Morris“, „Japan Tobacco Inc.“ (JTI) ir „British American Tobacco Lietuva“.

Visa cigarečių vartojimo pramonė Lietuvoje 2023 m. pardavė 11,7 B cigarečių ¹⁹.

„Philip Morris“ Lietuvoje pardavė 5,16 B cigarečių ¹⁹ 5 metų laikotarpiu (2019-2023), kas sudarė apie 44 % visos rinkos dalies.

Remiantis „Cigarečių pardavimų ir skonių draudimų ekonominių poveikių tabako mažmeninės prekybos įmonėms ataskaita“ ²⁰, kitų tabako gaminių generuojamų pardavimo pajamų dalis bendrai ištaugo nuo 0,6% 2000 m. Iki 3,7% 2020 m., o 2021 m. sumažėjo iki 3,2%. Remiantis Eurostato duomenimis ²¹, mažmeninė marža, priklausomai nuo produktų grupių, padidėjo maždaug 4-5 %.

Mažmeninė marža [2019-2023] nuo „Philip Morris“ produktų pardavimo Lietuvoje siekia apie 59,3 mln. eurų.

17 Rekvizitai. Verslo žinios. Įmonė. UAB „Philip Morris Baltic“ pajamos, pelnas. [Nuoroda](#)
18 Rekvizitai. Verslo žinios. Įmonė. UAB „Philip Morris Lietuva“ pajamos, pelnas. [Nuoroda](#)
19 „Euromonitor International“. Cigaretės Lietuvoje. Perspektyvos ir galimybės. 2024. [Nuoroda](#)
20 Tauras, J.A. & Chaloupka, 2023 m. Ekonominis cigarečių pardavimo ir skonių draudimų poveikis tabako mažmeninei prekybai. Tabakonomika. [Nuoroda](#)
21 Eurostatas. Duomenų bazė. 2024. [Nuoroda](#)

Akcizai

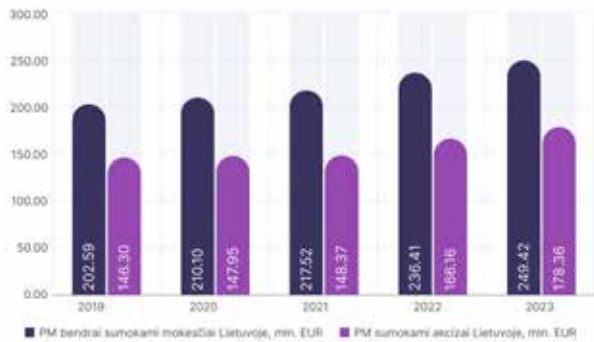
2023 m. „Philip Morris“ produktų pardavimai Lietuvoje sugeneravo 178,36 mln. eurų akcizų pajamų, kurios sudarė 10,3 % visų vyriausybės akcizų²² pajamų.

PM vaidmuo surenkant ir pervedant akcizų mokesčius į Lietuvos valstybės biudžetą yra gyvybiškai svarbus norint išlaikyti gerai veikiančią rinkos ekonomiką. Tai parodo reikšmingą tabako sektoriaus įtaką vyriausybės pajamų šaltiniams.

Pav. 9. „Philip Morris“ akcizų mokėjimai⁴ Lietuvoje

Nuo 2020 m. akcizų ir kitų PM surinktų mokėjimų padidinimas turėjo reikšmingos įtakos Lietuvos valstybės biudžetui, ypač pandemijos laikotarpiu.

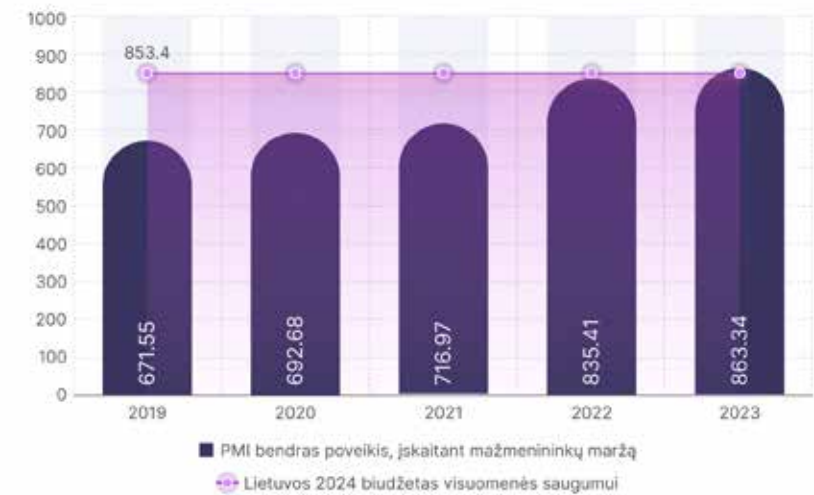

Pav. 10. „Philip Morris“ bendrai sumokami mokesčiai ir akcizai⁴ per metus Lietuvoje

22 Valstybinė mokesčių inspekcija. Nacionalinio biudžeto pajamų, kurias administruoja VMI, surinkimo apžvalga. Akcizai. [Nuoroda1](#) [Nuoroda2](#) [Nuoroda3](#) [Nuoroda4](#) [Nuoroda5](#)
23 Valstybinė mokesčių inspekcija. Mokesčių mokėtojai daugiausia sumoka į VMI sąskaitą, TOP 500. [Nuoroda](#).

Bendra BVP dalis (įskaitant mažmeninę maržą)

Įskaitant pirmiau pateiktą mažmenininkų maržą, bendras ekonominis poveikis Lietuvoje 2023 m. siekė 863,34 mln. eurų, kas sudaro 1,48 % šalies BVP ¹⁶. Šį skaičių sudaro 855,2 mln. EUR iš tiesioginio, netiesioginio ir sukulto poveikio, įskaitant akcizų ir PVM įmokas, ir papildomi 8,14 mln. eurų iš mažmenininkų maržų. Nuo 2019 m. PMI poveikis išaugo maždaug 30 %, o tai atspindi nuoseklią augimo tendenciją.

Pav. 11. „Philip Morris International“ poveikis Lietuvoje, lyginant su Lietuvos biudžetu visuomenės saugumui²⁴

24 Lietuvos finansų ministerija. 2024 m. biudžeto apžvalga. [Nuoroda](#)

**863,34
mln. eurų –**

bendras
„Philip Morris“
ekonominis
poveikis
Lietuvoje 2023
m. Viso - **1,48 %**
Lietuvos BVP.

0,30 %

Nuo 2019 m. PMI
poveikis išaugo
maždaug 30%.

Akcizų dalis tabako sektoriuje

2023 m. „Philip Morris“ sudarė 166,5 mln. eurų arba 45 % visų Lietuvos pajamų iš tabako akcizų¹⁹ (370,1 mln. eurų). Per pastaruosius penkerius metus PMI įmonių įnašai vyriausybės tabako akcizų pajamų struktūroje sudarė vidutiniškai 47,3 %.

Pav. 12. „Philip Morris“ tabako akcizų⁴ mokėjimai Lietuvoje²²

43,3 %

Vidutinis PMI įnašas vyriausybės tabako akcizų struktūroje.

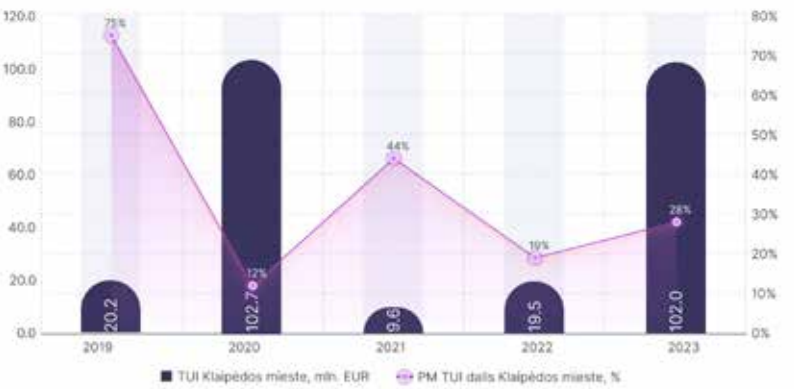
Tiesioginės užsienio investicijos (TUI)

TUI vaidina svarbų vaidmenį Lietuvos socialinėje ir ekonominėje raidoje. 2023 m. TUI įplaukos²⁵ į Lietuvą per metus išaugo 11 % ir nuo gruodžio 31 d. siekė 33,2 mlrd. eurų arba 44 %. Nuo 2019 m. TUI išaugo 44%²⁶.

Pav. 13. Tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srautai į Lietuvą (mlrd. eurų)

Per pastaruosius penkerius metus investicijos į PMI įmones Lietuvoje, apimančios kapitalo išlaidas gamybai, IT ir procesų tobulinimui, sudarė apie 65 mln. eurų⁴, ir nuo 2019 m. išaugo 54 %. Vien 2023 m. šios investicijos sudarė 0,2 % visų šalies TUI. 2023 m. PMI investicijos į PML viršijo bendrą TUI Klaipėdoje sumą ir siekė 28 %². Nacionaliniu lygmeniu 28 mln. eurų vertės PMI gamybos investicijos sudarė 1,6 % visų TUI Lietuvoje (PMI vidiniai duomenys).

Pav. 14. PM TUI dalis Klaipėdos mieste^{29,2}

33,2 mlrd. eurų

TUI įplaukos į Lietuvą per metus išaugo 11 % ir nuo gruodžio 31 d. siekė 33,2 mlrd. eurų arba 44 %.

²⁵ Oficialiosios statistikos portalas. Verslas Lietuvoje. Tiesioginės užsienio investicijos. [Nuoroda1](#) [Nuoroda2](#) [Nuoroda3](#) [Nuoroda4](#)
²⁶ Lietuvos bankas. Tiesioginės investicijos 2024 m. 4 ketv. [Nuoroda](#)

Užsienio kapitalo bendrovių ekonominis poveikis Lietuvoje

Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, 2021 m. Lietuvoje veikė 6 105 užsienio kontroliuojamos ne finansinės įmonės, sudarančios apie 2 % visų ne finansinių įmonių Lietuvoje ²⁷.

Šių įmonių ekonominis poveikis yra labai svarbus²⁸:

2021 m. užsienio kontroliuojamos įmonės įdarbino apie **173 000 darbuotojų**, kas sudarė apie **16%** visos verslo sektoriaus darbo jėgos šalyje.

2021 m. šios įmonės uždirbo **29,8 mlrd. eurų** pajamų, kurios sudarė **30%** visų ne finansinių įmonių gautų pajamų Lietuvoje.

Užsienio kontroliuojamos ne finansinės įmonės sukūrė pridėtinę vertę šalies ekonomikai už **6,7 mlrd. eurų** (26% visos ne finansinių įmonių sukurtos pridėtinės vertės Lietuvoje).

Be to, 2023 m. TUI Lietuvoje sudarė 33,2 mlrd. eurų. TUI vienam gyventojui sudarė 11 619 eurų²⁹.

2023 m. Lietuvos importas siekė 44,8 mlrd. eurų²⁹.

Remiantis galutiniais duomenimis, gautais iš Lietuvos muitinės deklaracijų ir Intrastato ataskaitų duomenų, 2023 m. prekių eksportas iš Lietuvos siekė 40 mlrd. eurų.²⁹

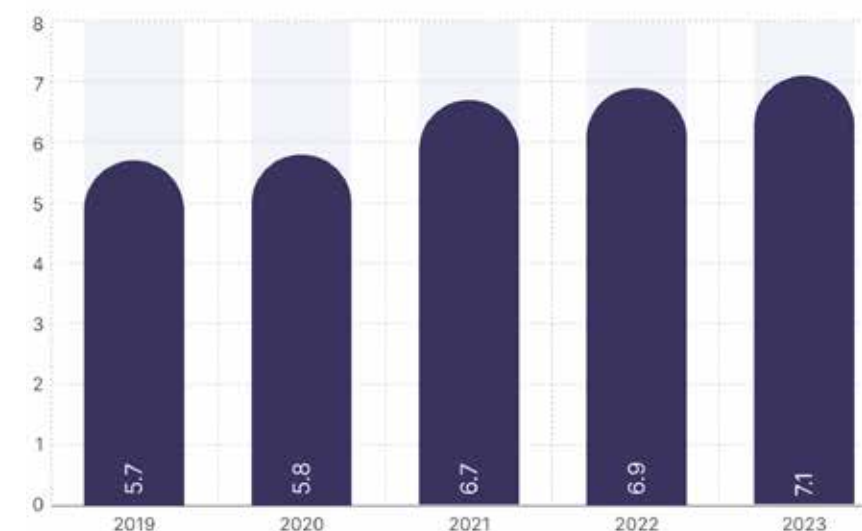

40 mlrd. eurų

2023 m. prekių eksportas iš Lietuvos siekė 40 mlrd. eurų.

Darbuotojų produktyvumo poveikis

2021 m. vidutinės pardavimų pajamos vienam darbuotojui Lietuvoje siekė 139 600, o PMB ir PML – apie 400 000 eurų – beveik tris kartus daugiau nei šalies rodiklis³⁰. Nuo 2019 iki 2023 m. PMI darbo našumas (skaičiuojamas kaip santykis tarp PMI subjektų Lietuvoje pridėtinės tiesioginės vertės ir jos bendro darbuotojų skaičiaus) buvo vidutiniškai 6,4 karto didesnis nei viso šalies ūkio produktyvumas³¹.

Pav. 15. Produktivitymo daugiklis, abi PM Baltic ir PM Lietuva įmonės lyginant su Lietuvos vidutiniu ūkiu

Lietuvos oficialiosios statistikos portalo duomenimis, užsienio kontroliuojamos ne finansinės įmonės 2020 m. uždirbo 6,7 mlrd. eurų pridėtinės vertės, turėjo 173 000 darbuotojų arba 38,7 tūkst. eurų vienam darbuotojui. 2021 m. šis skaičius išaugo iki 8,6 mlrd. eurų, turint 182 000 darbuotojų arba iki 47 300 eurų³⁰ vienam darbuotojui.“

6,4 karto

Nuo 2019 iki 2023 m. PMI darbo našumas buvo vidutiniškai 6,4 karto didesnis nei viso šalies ūkio produktyvumas. jėgos.

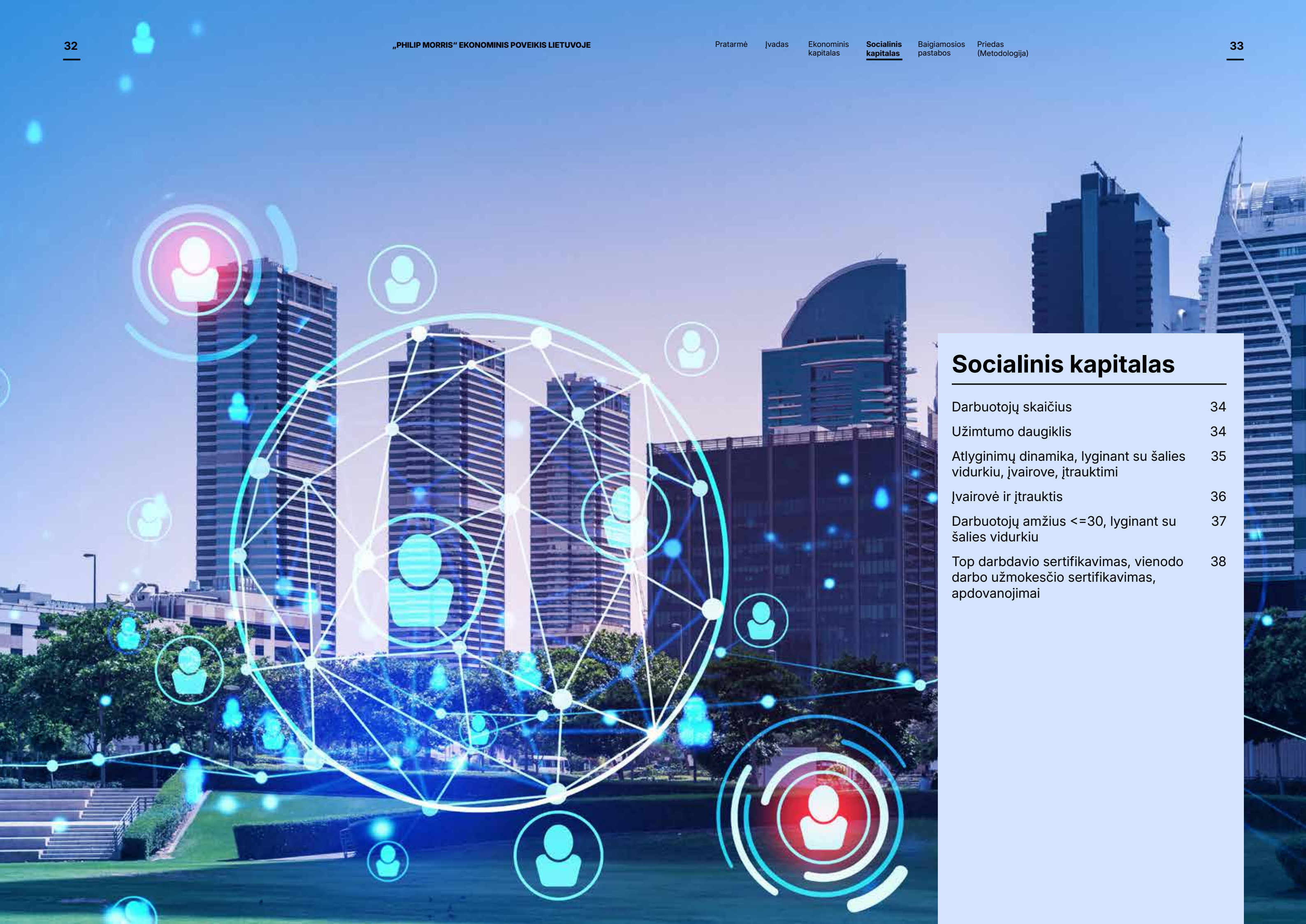
²⁷ Oficialiosios statistikos portalas. Verslas Lietuvoje. Užsienio kapitalo įmonės Lietuvoje. 2022 m. [Nuoroda](#)

²⁸ Oficialiosios statistikos portalas. Tarptautinė prekyba prekėmis 2013-2023 m. [Nuoroda](#)

²⁹ Oficialiosios statistikos portalas. Lietuva skaičiais. Tiesioginės užsienio investicijos. 2023. [Nuoroda](#)

³⁰ Oficialiosios statistikos portalas. Lietuva skaičiais. 2023 m. įmonių statistika. [Nuoroda](#)

³¹ EBPO (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija) Produktivitymo rodikliai. [Nuoroda](#)

Socialinis kapitalas

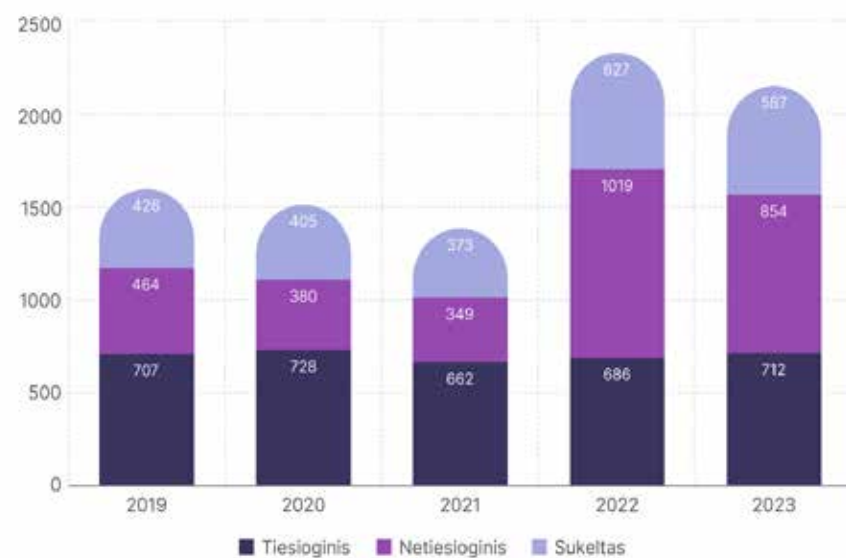
Darbuotojų skaičius	34
Užimtumo daugiklis	34
Atlyginimų dinamika, lyginant su šalies vidurkiu, įvairove, įtrauktimi	35
Įvairovė ir įtrauktis	36
Darbuotojų amžius <=30, lyginant su šalies vidurkiu	37
Top darbdavio sertifikavimas, vienodo darbo užmokesčio sertifikavimas, apdovanojimai	38

Darbuotojų skaičius

2019–2023 m. PMB darbuotojų skaičius Lietuvoje vidutiniškai augo 6 %, tuo tarpu PML darbuotojų skaičius beveik nesikeitė. Apskritai bendras darbuotojų skaičius abiejose įmonėse nežymiai padidėjo 0,1 %.

Užimtumo daugiklis

Užimtumo daugikliai skaičiuojami taikant tą pačią metodiką kaip ir pridėtinės vertės daugikliai, pradedant nuo perskaičiavimo koeficiento, kuris įvertina sektorių pridėtinę vertę pagal užimtumo statistiką iš Lietuvos oficialiosios statistikos portalas. 2023 m. PMI įmonės Lietuvoje tiesiogiai sukūrė 712 darbo vietų, kai netiesioginis poveikis buvo 854, o sukeltas poveikis – 587, kas lėmė bendrą 2 153 darbo vietų poveikį. Tiesioginis ir netiesioginis užimtumo daugiklis yra 2,2, o bendras daugiklis, įskaitant sukeltus poveikius, yra 3,0.

Pav. 16. PM Baltic ir PM Lietuva bendras poveikis užimtumui (darbo vietoms)

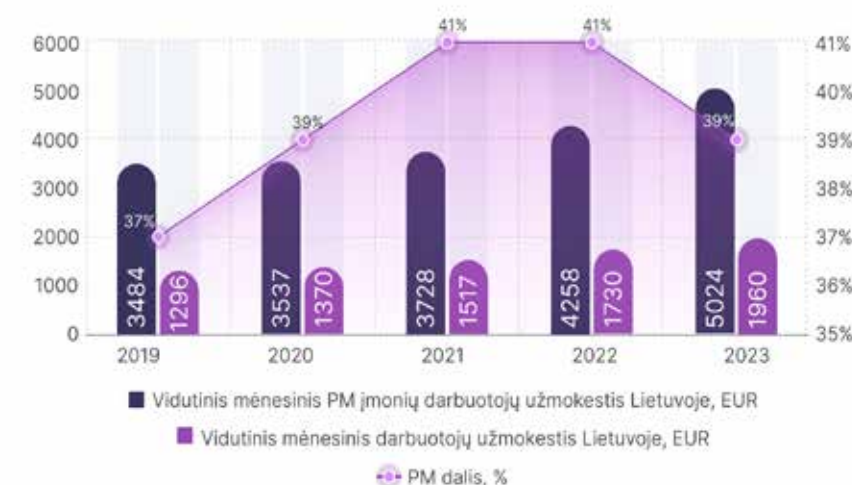

Bendras PMI
įmonių Lietuvoje
darbo vietų
poveikis -

2153

Atlyginimų dinamika, lyginant su šalies vidurkiu, įvairove, įtrauktimi

Nuo 2019 iki 2023 m. „PM Lietuva“ darbuotojai uždirbo vidutiniškai 39 % daugiau nei šalies vidurkis. Per tą patį laikotarpį vidutinis metinis darbo užmokestis abiejuose PMI įmonėse padidėjo maždaug 9% per metus.

Pav. 17. Vidutinis mėnesinis PM įmonių darbuotojų darbo užmokestis Lietuvoje ir Lietuvos ūkyje³², eurai (oficialiosios statistikos portalas)

Nuo 2019 iki 2023 m. atlyginimai Lietuvoje augo maždaug 51 %, kas rodo stiprų ekonomikos augimą ir darbo rinkos stabilumą. Šį augimą lėmė tokie veiksniai kaip besivystanti darbo užmokesčio politika, ekonomikos augimas ir geresnis gyvenimo lygis. Nors augimas kiekvienais metais svyravo, 2023 m. augimas buvo didžiausias, greičiausiai dėl atsigavimo po pandemijos.

39 %

didesni
atlyginimai
lyginant su šalies
vidurkiu.

9 %

atlyginimo
augimas kasmet.

³² Oficialiosios statistikos portalas. COVID-19 statistika. Atlyginimai. Atlyginimas ir darbo sąnaudos.
[Nuoroda1](#) [Nuoroda2](#)

Įvairovė ir įtrauktis

Bendrieji nediskriminavimo ir įtraukties principai išdėstyti PMI globaliose elgesio kodekse ir Vidaus darbo tvarkos taisyklėse. Be to, PMI turi globalią sąžiningumo darbo vietoje politiką, kurioje išdėstomas PMI ir jos filialų įsipareigojimas išlaikyti profesionalią, pagarbią ir įtraukią darbo aplinką.

Pasauliniu lygiu PMI sukūrė įvairovės, nešališkumo ir įtraukties (DEI) centrą, kuris veikia vieno langelio principu visiems darbuotojams ir jie gali naudotis skirtingais DEI mokymais ir ištekliais. Be daugelio kitų, yra programų, kurios konkrečiai skatina žmonių, turinčių skirtingus gebėjimus ar priklausančių skirtingoms amžiaus grupėms, įtrauktį, moterų įgalinimą. Be to, visame pasaulyje PMI taip pat turi 6 darbuotojų išteklių grupių (ERG) tinklą:

Moterų įgalinimo tinklas („WIN GLOBAL“)

LGBTQ+ bendruomenė ir sąjungininkai („STRIPE GLOBAL“)

Įvairūs gebėjimai („PMI ABLE GLOBAL“)

Rasinė ir kultūrinė lygybė („Embrace Global“)

Tėvai ir globėjai („Global Parents@PMI“)

Amžiaus įvairovė („advantage GLOBAL“)

Šios ERG veikia savanorišku principu, daugiausia dėmesio skirdamos tam tikram įvairovės aspektui, ir vienija darbuotojus, siekiant skatinti įtraukties, lygybės ir priklausymo kultūrą, kad padėtų vieni kitiems geriau suprasti.

PMI darbuotojai dalyvauja Darbuotojų išmokų programoje, kurioje turi pagrindines draudimo galimybes, pensijų planą, sporto / sveikatos ir asmeninio tobulėjimo galimybę, atostogas / santuoką / vaiko gimimą / negalią / šeimos nario mirtį / senatvės pašalpą, "Laimingų tėvų" programą, " Išmanaus darbo" (nuotolinio darbo programą), ir kt.

Darbuotojų amžius ≤30, lyginant su šalies vidurkiu

PMI Lietuvoje turi jauną ir potencialią darbo jėgą, kurioje 30 metų ar jaunesni darbuotojai sudaro vidutiniškai 24% darbo jėgos penkerių metų laikotarpiu (2019-2023). Šis rodiklis viršija nacionalinį maždaug 16 % vidurkį (Eurostatas).

Top darbdavio sertifikavimas, vienodo darbo užmokesčio sertifikavimas, apdovanojimai

PMI didžiuojasi geriausio darbdavio pripažinimu. **2024 m. dešimtus metus iš eilės „Philip Morris Baltic“ ir „Philip Morris Lietuva“ įmonės pripažintos geriausiomis darbdavėmis.** Geriausių darbdavių instituto programa sertifikuoja organizacijas, remiantis jų dalyvavimu ir žmogiškųjų išteklių gerosios praktikos apklausos rezultatais. Ji apima šešias žmogiškųjų išteklių sritis, kurias sudaro 20 temų, įskaitant žmogiškųjų išteklių strategiją, darbo aplinką, talentų pritraukimą, mokymąsi, įvairovę, nešališkumą ir įtrauktį, gerovę ir kitas.

PMI Lietuvoje yra įsipareigojusi panaikinti lyčių skirtumus įmonėje ir nusprendė gauti nepriklausomą vienodo darbo užmokesčio sertifikatą. **2019 m. PMI tapo pirmąja tarptautine bendrove, gavusia tarptautinį „EQUAL-SALARY“** (vienodas darbo užmokestis) sertifikatą, o 2022 m. balandį buvo sėkmingai iš naujo sertifikuota. Dabar įmonė yra pakartotinio sertifikavimo procese 2024–2028 m. ir, tikėtina, bus pakartotinai sertifikuota.

2022 m. Nacionaliniuose atsakingo verslo apdovanojimuose (NAVA) „Philip Morris Lietuva“ buvo apdovanota Metų darbovietės titulu, o „Philip Morris Baltic“ buvo pripažinta palankiausią emocinę aplinką sukūrusia Lietuvos įmone.

2024 m. PML pirmą kartą buvo Darbdavio įvaizdžio kūrimo instituto (Employer Branding Institute) apdovanota darbdavio įvaizdžio kūrimo (EB) žvaigžde Baltijos šalyse. Bendrovės darbdavio įvaizdžio kūrimas remiasi išsamiu, duomenimis pagrįstu audito procesu.

PMI Lietuvoje yra aktyvi Lietuvos įvairovės chartijos asociacijos narė.

2024 m. „Philip Morris Baltic“ pirmą kartą surengė „DuoDay“. Tai šešėlinė diena, kviečianti neįgaliuosius vienai dienai šešėliuoti kai kurias įmonės pozicijas.

Baigiamosios pastabos

Remiantis tyrimu „Pažangios gamybos link: Lietuvos pramonės transformacija iki 2030 metų“, tarptautinės įmonės vaidina svarbų vaidmenį didinant nacionalinį konkurencingumą ir skatinant ekonomikos augimą. Jos atneša pažangias technologijas, valdymo patirtį ir novatorišką praktiką, padedančią modernizuoti vietos pramonę ir padidinti jos pridėtinę vertę. Būdamos pagrindiniais užsienio investicijų šaltiniais, jos prisideda prie darbo vietų kūrimo, eksporto augimo ir ekonomikos diversifikavimo. Jų buvimas stiprina ir Lietuvos pasaulinį įvaizdį, skatindamos ilgalaikes tarptautines partnerystes. Stiprių tarptautinių įmonių integravimas į šalies ekonomiką yra būtinas būsimam Lietuvos pramonės konkurencingumui ir tvariam augimui. ³³

33 Inovacijų agentūra. „Protingos gamybos link. Lietuvos pramonės transformacija iki 2030 metų“ [Nuoroda](#)

Priedas (metodologija)

Duomenys gauti iš Nacionalinio statistikos instituto. Ekonominis poveikis nustatomas naudojant sąnaudų ir produkcijos daugiklio metodiką, kurią 1930 m. sukūrė Wassily Leontief. Sąnaudų ir produkcijos arba Leontiefo modelis grindžiamas statistikos institucijos sudaryta sąnaudų ir produkcijos lentele. Šioje lentelėje ekonominė veikla apibūdinama kaip srautai iš kiekvieno gamybos sektoriaus į kitus gamybos sektorius, įskaitant save, ir į galutinę paklausą. Taigi, bet kurio sektoriaus produkcija yra jo įnašų į kitus sektorius (taip pat žinomus kaip tarpinės pramonės šakos ar tarpiniai pardavimai) suma, prie kurios pridėdama galutinė paklausą atitinkanti produkcijos dalis. Tai veda prie ekonominės veiklos, kaip linijinių lygčių sistemos, kuri yra labiau kompaktiškai išreikšta matricos forma (1), atstovavimo.

$$x = Zi + f \quad (1)$$

Kur x yra produkcijos stulpelio vektorius, Z yra tarpinė sąnaudų matrica, i - yra stulpelių vektorius, naudojamas Z matricos eilučių sumoms apskaičiuoti, f yra galutinis paklausos vektorius.

Kai galutinė sektoriaus produkcijos paklausa didėja, didėja ir jos tiekimo sektorių gamybos paklausa. Tai yra pagrindinis produkcijos daugiklio principas. Tiesioginis poveikis arba tiesioginis daugiklis yra tiesiog produkcija, reikalinga bet kokiai papildomai galutinei paklausai patenkinti. Netiesioginis poveikis arba netiesioginis daugiklis atsižvelgia į tiekėjų pramonės augimą. Šis augimas savo ruožtu skatina didesnį augimą, nes bet kurio sektoriaus tiekėjai taip pat turi savo tiekėjus. Tačiau poveikis mažėja ir greitai tampa nereikšmingas, todėl nėra begalinio augimo ciklo.

Norėdami apskaičiuoti tiesioginį ir netiesioginį poveikį, pirmiausia turime apskaičiuoti techninio koeficiento matricą A , kuri yra tiesiog santykis tarp tarpinių sąnaudų, kurias sektorius gauna, ir jo produkcijos. A elementai, padauginėti iš sektoriaus produkcijos, sukuria Z elementus, apibūdintus (1).

Tai reiškia, kad grįžtame prie tarpinės sąnaudų matricos. Tai leidžia perrašyti (1) kaip:

$$x = Zi + f \quad (2)$$

Kur A yra techninių koeficientų matrica. Tai taip pat gali būti parašyta kaip:

$$(I - A)x = f \quad (3)$$

Kur I yra tapatybės matrica – matrica su pagrindinėje įstrižainėje esančia matrica ir nuliais kitur. Iš (3) sąnaudų ir produkcijos santykis gali būti išreikštas taip:

$$x = (I - A)^{-1} f = Lf \quad (4)$$

Kur $(I - A)^{-1} = L$ yra žinomas kaip Leontiefas atvirkščiai. Tai parodo, kaip keičiasi sektoriaus produkcija, kai pasikeičia galutinė paklausa, taip užfiksuojuant tiesioginį ir netiesioginį poveikį. Tiesioginis ir netiesioginis konkretaus sektoriaus daugiklis yra kiekvieno atitinkamo sektoriaus stulpelio elemento L suma.

Sukeltas poveikis apskaičiuojamas tokiu pačiu būdu, bet su namų ūkiais, endogeniniais arba kitaip tariant, su koeficientų matrica, kuri yra uždara namų ūkių atžvilgiu. Tai tiesiog reiškia, kad reikia pridėti eilutę, kurią sudaro darbuotojų atlyginimas ir namų ūkio galutinės paklausos stulpelis. Logika yra ta, kad produkcijos paklausa sektoriuje taip pat generuos darbo paklausą, o tai atsispindės išaugusiame užimtume ir / ar padidėjusiame darbo užmokestyje. Tai savo ruožtu lemia didėjančių namų ūkių prekių ir paslaugų vartojimą, kas dar labiau skatins paklausą.

Darbo našumas buvo apskaičiuotas kaip PM įmonių Lietuvoje sukuriama tiesioginės pridėtinės vertės santykis bendram darbuotojų skaičiui.

